

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 8. 5. 2013
COM(2013) 273 final

2013/0146 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

**ktorým sa členské štáty poverujú podpísať, v záujme Európskej únie, zmluvy o
obchode so zbraňami**

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. SÚVISLOSTI NÁVRHU

1.1 Úvod

Rezolúcia OSN č. 61/ 89 prijatá v roku 2006 začala proces vedúci k vypracovaniu zmluvy, ktorá by upravovala medzinárodný obchod s konvenčnými zbraňami, tzv. zmluva o obchode so zbraňami (ďalej len „ATT“). Cieľom bolo dospieť k právne záväznej zmluve, ktorá by zaistila zodpovednejší legálny obchod s konvenčnými zbraňami zavedením prísnych spoločných medzinárodných noriem pre dovoz, vývoz a transfery zbraní.

Intenzívne prípravné práce prebiehali počas rokov 2007 až 2009, po ktorých nasledovala prvá konferencia Organizácie spojených národov o zmluve o obchode so zbraňami, ktorá sa konala v dňoch 2. až 27. júla 2012 v New Yorku. Hoci sa počas konferencie nepodarilo dosiahnuť všeobecnú zhodu, priniesla prvý návrh znenia zmluvy.

Počas poslednej konferencie OSN, ktorá sa konala v marci 2013, bol návrh zmluvy revidovaný, napriek tomu sa však nepodarilo dosiahnuť konsenzus, keďže tri štáty odmietli návrh predložený predsedom konferencie. Zmluva bola nakoniec prijatá kvalifikovanou väčšinou 2. apríla 2013. Väčšina členov OSN súhlasila s tým, že zmluva by mala byť otvorená na podpis 3. júna 2013.

1.2 Právomoc EÚ

V súlade s pravidlami o vonkajšej právomoci stanovenými v článku 3 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) sa ATT týka záležitostí, ktoré patria do výlučnej právomoci Únie.

V ATT sa okrem iného stanovujú opatrenia (napríklad vývozné a dovozné kontroly), ktoré patria do rozsahu pôsobnosti spoločnej obchodnej politiky Únie. V rámci tohto okruhu sa v ATT upravujú oblasti práva Únie, v ktorých už miera regulácie dosiahla pokročilé štádium. Okrem toho sú rovnako relevantné tieto sekundárne právne predpisy EÚ týkajúce sa vnútorného trhu: a) smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/43/ES zo 6. mája 2009 o zjednodušení podmienok pre transfery výrobkov obranného priemyslu v rámci Spoločenstva, b) smernica Rady 91/477/EHS z 18. júna 1991 o kontrole získavania a vlastníctva zbraní, c) nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 258/2012 zo 14. marca 2012, ktorým sa vykonáva článok 10 Protokolu Organizácie Spojených národov proti nezákonnej výrobe a obchodovaniu so strelnými zbraňami, ich súčasťami a komponentmi a strelivom doplňujúceho Dohovor Organizácie spojených národov proti nadnárodnému organizovanému zločinu (protokol OSN o strelných zbraniach) a ktorým sa ustanovujú vývozné povolenia a opatrenia týkajúce sa dovozu a tranzitu strelných zbraní, ich súčastí a častí a streliva.

Vzhľadom na to, že sa ATT týka záležitostí patriacich do výlučnej právomoci EÚ, členské štáty nemôžu rozhodnúť o podpise tejto zmluvy samostatne. Môžu ju podpísať iba vtedy, ak je to v záujme Únie a ak sú tým poverené Radou na návrh Komisie.

1.3 Podrobnosti a rozsah pôsobnosti ATT

Cieľom ATT je prispieť k medzinárodnému a regionálnemu mieru, bezpečnosti a stabilite prostredníctvom regulácie medzinárodného obchodu s konvenčnými zbraňami a potlačením nedovoleného obchodovania so zbraňami. Prostredníctvom ATT sa vytvárajú normy pre

transfery konvenčných zbraní a požaduje sa, aby zmluvné štáty preskúmali každý vývoz zbraní s cieľom zaistiť, že konvenčné zbrane a munícia nebudú použité okrem iného pri porušovaní ľudských práv, terorizme a porušení humanitárneho práva.

V ATT sa stanovuje hodnotenie transferov zbraní a opatrenia, ktoré majú zabrániť odkloneniu konvenčných zbraní z dovážajúcich a vyvážajúcich štátov. Navyše sa ňou zvyšuje transparentnosť obchodovania so zbraňami, a to podporou vedenia záznamov a podávania správ sekretariátu a ostatným zmluvným štátom. Ustanovenia ATT sa týkajú konvenčných zbraní týchto kategórií: bojové tanky, obrnené bojové vozidlá, veľkorážové delostrelecké systémy, bojové lietadlá, útočné vrtuľníky, vojnové lode, rakety a odpaľovacie zariadenia a ručné a ľahké zbrane. Zmluva sa taktiež vzťahuje na súvisiace strelivo/muníciu a súčasti a časti.

1.4 Dôsledky pre *acquis communautaire*

ATT môže ovplyvniť alebo zmeniť rozsah pôsobnosti spoločných pravidiel prijatých Európskou úniou. Rada preto ustanovila v prílohe svojho rozhodnutia .../2013, ktorým sa Komisia poveruje prerokovaním tých záležitostí o ATT, ktoré patria do právomoci Únie, tieto rokovacie usmernenia:

- 1) Zmluva o obchode so zbraňami neobsahuje žiadne ustanovenie, ktorým sa členským štátom bráni v uplatňovaní:
 - a) smernice Rady 91/477/EHS z 18. júna 1991 o kontrole získavania a vlastníctva zbraní, v znení zmien;
 - b) smernice Rady 93/15/EHS z 5. apríla 1993 o zosúladení ustanovení týkajúcich sa uvádzaní výbušnín na trh a ich kontrole pre civilné použitie, v znení zmien;
 - c) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/43/ES zo 6. mája 2009 o zjednodušení podmienok pre transfery výrobkov obranného priemyslu v rámci Spoločenstva, v znení zmien.
- 2) Zmluva o obchode so zbraňami neobsahuje žiadne ustanovenie, ktorým sa obmedzuje voľný pohyb tovaru, osôb, služieb a kapitálu v rámci vnútorného trhu Únie, s výnimkou prípadu, keď je obmedzenie špecificky odôvodnené v článku 36, článku 45 ods. 3, článku 52 ods. 1, článku 65 alebo článku 346 ZFEÚ.
- 3) Všetky opatrenia stanovené v zmluve, ktorými sa obmedzuje vývoz alebo dovoz z/do Únie alebo tranzit cez územie Únie, sú zlučiteľné so všetkými uplatniteľnými ustanoveniami právnych predpisov Únie, medzi ktoré patria najmä:
 - a) nariadenie Rady (ES) č. 260/2009 z 26. februára 2009 o spoločných pravidlách na dovozy;
 - b) nariadenie Rady (ES) č. 1061/2009 z 19. októbra 2009 o zavedení spoločných pravidiel na vývozy;
 - c) nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 258/2012 zo 14. marca 2012, ktorým sa vykonáva článok 10 Protokolu Organizácie Spojených národov proti nezákonnej výrobe a obchodovaniu so strelnými zbraňami, ich súčasťami a komponentmi a strelivom doplňujúceho Dohovor Organizácie spojených národov proti nadnárodnému organizovanému zločinu (protokol OSN o strelných zbraňach) a ktorým sa ustanovujú vývozné povolenia a opatrenia týkajúce sa dovozu a tranzitu strelných zbraní, ich súčastí a častí a streliva a

- d) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/43/ES zo 6. mája 2009 o zjednodušení podmienok pre transfery výrobkov obranného priemyslu v rámci Spoločenstva, v znení zmien.

Tieto rozličné právne predpisy Európskej únie sú súčasťou *acquis*, a je preto zásadné, aby neboli spochybnené prijatím ATT. Vzhľadom na to, že zmluva neobsahuje doložku o organizácii regionálnej integrácie („*RIO clause*“), je mimoriadne dôležité zaistiť ochranu predpisov týkajúcich sa vnútorného trhu.

Preto bola v súlade s rokovacími usmerneniami Rady vypracovaná detailná analýza týkajúca sa týchto otázok, z ktorej vyplynulo, že ustanovenia ATT (články 6, 7, 9, 26) zaisťujú súlad ATT s *acquis*. V každom prípade by sa akýkoľvek potenciálny problém kompatibility mohol riešiť prostredníctvom článku 26 ods. 1. V tomto článku sa stanovuje, že vykonávaním zmluvy nebudú dotknuté záväzky, ktoré prijali alebo príjmu zmluvné štáty v súvislosti s existujúcimi alebo budúcimi medzinárodnými dohodami, ktorých sú zmluvnými stranami, pokiaľ sú tieto záväzky v súlade s touto zmluvou.

Európska únia sa nemôže stať zmluvnou stranou ATT, keďže súčasné znenie to umožňuje iba zmluvným štátom. Napriek tomu sa však v ATT povoľujú zmeny v neskoršej fáze a Európska únia sa môže stať zmluvnou stranou ATT, pokiaľ za to zahlasuje trojštvrťinová väčšina zmluvných štátov.

1.5 Podpis zmluvy

Európska únia ako taká nemôže ATT podpísať. Avšak, vzhľadom na to, že ATT čiastočne patrí do právomoci Únie a čiastočne do právomoci členských štátov, je nutné, aby orgány Únie a členské štáty prijali všetky opatrenia potrebné na spoluprácu pri podpise tejto zmluvy s cieľom zaistiť vykonávanie záväzkov, ktoré vyplývajú zo zmluvy.

Vzhľadom na to, že členské štáty zamýšľajú podpísať ATT 3. júna 2013, je potrebné zamerať sa na prípravu a prijatie rozhodnutia Rady, ktorým sa členské štáty poverujú podpisom ATT. Ihneď po prijatí tohto rozhodnutia, Komisia navrhne druhé rozhodnutie Rady poverujúce členské štáty k ratifikácii zmluvy, ku ktorému musí udeliť súhlas Európsky parlament.

1.6 Záver

Je nevyhnutné vyplniť medzeru súvisiacu s neregulovaným obchodom s konvenčnými zbraňami na medzinárodnej úrovni a napomáhať rozvoju budovania mieru a humanitárnemu úsiliu. V ATT sa stanovujú spoločné právne záväzné normy pre dovoz, vývoz a transfer konvenčných zbraní, ktoré napomôžu zodpovednejšiemu a transparentnejšiemu obchodu so zbraňami, čo je aj spoločným cieľom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie. Zmluva má potenciál posilniť medzinárodný mier a bezpečnosť na globálnej úrovni. Nezákonný alebo nedostatočne regulovaný obchod s konvenčnými zbraňami má na svedomí ľudské životy – každoročne umiera v dôsledku ozbrojeného násillia viac ako 740 000 mužov, žien a detí. Rýchle nadobudnutie účinnosti ATT je mimoriadne dôležité, a preto je tiež nutné, aby členské štáty podpísali túto zmluvu počas slávnostného aktu dňa 3. júna 2013.

2. VÝSLEDKY KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

Neuplatňuje sa.

3. PRÁVNE PRVKY NÁVRHU

Článok 1

Vzhľadom na to, že sa EÚ nemôže stať zmluvnou stranou tejto zmluvy, v tomto článku sa členské štáty poverujú podpisom súčasnej zmluvy v oblasti, ktorá sa týka záležitostí vo výlučnej právomoci Únie.

Článok 2

V tomto článku sa členské štáty nabádajú k tomu, aby ak je to možné, zmluvu podpísali v stanovený deň. Mnohé členské štáty poukazujú na to, že podpis zmluvy v stanovený deň je dôležitým signálom, ktorý zdôrazňuje záväzok EÚ a jej členských štátov vykonávať ATT čo najskôr. Podľa článku 20 zmluvy o obchode so zbraňami je potrebné, aby zmluvu ratifikovalo 50 štátov, aby mohla nadobudnúť účinnosť. Podpis tejto zmluvy všetkými členskými štátmi by preto predstavoval dôležitý krok k dosiahnutiu tohto cieľa.

Článok 3

Cieľom rozhodnutia je poveriť členské štáty k zaviazaniu sa k tejto zmluve, a preto je toto rozhodnutie adresované im.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Žiadny.

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

ktorým sa členské štáty poverujú podpisom, v záujme Európskej únie, zmluvy o obchode so zbraňami

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 114 a článok 207 ods. 3 v spojení s jej článkom 218 ods. 5,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

- (1) Rada poverila 11. marca 2013 Komisiu vyjednávaním o zmluve o obchode so zbraňami v rámci Organizácie spojených národov v tých záležitostiach, ktoré patria do výhradnej právomoci Únie.
- (2) Valné zhromaždenie Organizácie spojených národov prijalo 2. apríla 2013 znenie zmluvy o obchode so zbraňami¹. Valné zhromaždenie taktiež vyzvalo zmluvné štáty, aby otvorili túto zmluvu na podpis v rámci slávnostného aktu 3. júna 2013.
- (3) Cieľom tejto zmluvy je zaistenie čo najprísnejších spoločných medzinárodných noriem na reguláciu medzinárodného obchodu s konvenčnými zbraňami a zabránenie a odstránenie nedovoleného obchodovania s konvenčnými zbraňami. Členské štáty vyjadrili svoju spokojnosť s výsledkami rokovaní a svoju pripravenosť urýchlene pristúpiť k podpisu zmluvy.
- (4) Ustanovenia zmluvy patria do výlučnej právomoci Únie týkajúcej sa spoločnej obchodnej politiky a pravidiel vnútorného trhu týkajúcich sa transferu konvenčných zbraní a výbušnín.
- (5) Európska únia zmluvu podpísať nemôže, keďže jej zmluvnými stranami môžu byť len štáty.
- (6) V súlade s článkom 2 ods. 1 ZFEÚ by preto mala Rada poveriť členské štáty podpisom tejto zmluvy,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Členské štáty sa poverujú podpisom zmluvy o obchode so zbraňami.

Článok 2

Členské štáty sa vyzývajú, aby podpísali dohodu o obchode so zbraňami počas slávnostného aktu 3. júna 2013 v New Yorku alebo k najskoršiemu možnému termínu.

¹ A/CONF.217/2013/L.3.

Článok 3

Toto rozhodnutie je určené členským štátom.

V Bruseli

*Za Radu
Predseda*